

- відповідно до принципу комплексності, необхідно враховувати різнобічні наслідки реалізації інвестиційної політики не тільки в економічній, але й в соціальній, екологічній та інших сферах;
- принцип обмеженості ресурсів повинен бути також врахований як об'єктивна умова обмеженості як відтворюваних, так і не відтворюваних ресурсів і благ.

Висновки

Дослідження доводять значимість виділення окремих форм та видів фінансових інструментів придатних для використання в певних умовах господарювання з врахуванням фінансово-інвестиційної політики регіону. Можливі інтеграційні процеси руху капіталу та їх трансформація на рівні великих територіальних угруповань з підтримкою адміністративних органів влади, що потребує дослідження, зокрема в Закарпатському регіоні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Корнев В.В. Рух капіталу і фінансова логістика//«Фінанси України». -2002. - №11.- С.25.
2. Косова Т.Д., Лук'янченко В.О. Механізм фінансово-кредитної підтримки малого підприємництва// «Фінанси України». - 2002. - №12.
3. Концепція сталого розвитку Закарпаття. – Ужгород. – 2004. – С.12.
4. Закарпаття 2002-2004. Економічне зростання, соціальна стабільність, гуманітарний розвиток. - м.Ужгород. - 2004. - С.27.
5. Крейдич І.М. Активізація інвестиційної діяльності підприємств в умовах трансформації економіки// Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. – Київ. – 2002.

УДК 477.87

ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В.П.ФЕЄР

Мукачівський технологічний інститут

Обґрунтовано ідею зі створення екотуристичних кластерів на території Закарпатської області яка передбачає організацію комбінованих еколого-історичних турів та впровадження індивідуального підходу до задоволення запитів споживачів екотуристичних послуг.

На сьогодні особливо важливою проблемою проведення реформ є пошук додаткових резервів підвищення ефективності господарського механізму, проведення кардинальних заходів, які б сприяли стабілізації діяльності виробництва. Виникають різні форми власності та нові типи підприємств, впроваджуються сучасні механізми

регулювання відносин, розвиваються ринкові принципи господарювання та інші структурні перетворення.

Значного розвитку набуває дослідження екологічних аспектів функціонування туризму, орієнтоване на визначення закономірностей територіальної диференціації антропогенного тиску на природне середовище, моніторингу і прогнозу стану природних комплексів в центрах масового туризму, конструктивних моделей раціонального туристського природокористування, відтворення природних властивостей території туристського використання, розвитку екологічного туризму.

Об'єкти та методи дослідження

Об'єктом нашого дослідження виступає територія Закарпатської області в межах якої знаходиться предмет дослідження розвиток туристичної сфери підприємств регіону.

На сучасному етапі постає питання раціоналізації господарювання, і основним суб'єктом господарювання, на рівні якого повинна вирішуватися ця проблема, є підприємство. Необхідно поєднувати перш за все екологобезпечні напрямки інтенсифікації виробництва і запроваджувати ресурсно - та енергозберігаючі технології при одночасному переході до адаптивно-інтенсивного (еколого-інтенсивного) виробництва. Нині згідно з філософією “мондіалізму” почали виявлятися якісно нові аспекти цієї проблеми. Аналіз наукових досліджень дозволяє виділити три напрямки теоретичних підходів по розв'язанню даних проблем, а саме: ультратоталітарний, інерційний, трансформаційний. Як зазначають З.Герасимчук, М.Георгеску-Регент, І.Катон, Е.Ольсен, в основі першого напрямку лежить відмова від тих типів виробництв підприємства, які мають високу ступінь конфліктності взаємодії з оточуючим природним середовищем. Прихильники другого напрямку (Р.Бар, К.Дойч, У.Дженкс) вважають, що діючі ринкові механізми повинні доповнюватися різними видами державного регулювання в сфері природокористування. В третій (альтернативній) моделі розвитку основна увага приділяється соціальному аспекту проблем (К.Боулдінг, Г.Вудварт, Д.Медоуз, В.Хайлбронер, У.Нордхауз).

Постановка задачі

Проблеми розвитку екотуризму поки ще мало досліджені. Екологічний туризм – це вид активного відпочинку, де поряд із культурно-виховними, науково-пізнавальними і спортивно-оздоровчим функціями, акцентується увага на зв'язках між природним та соціальним середовищем, наслідках антропогенного тиску, набуваються навички гармонійних стосунків між людиною та природою, формується

ресурсозберігаючий стереотип поведінки на рівні особистості. Даним дослідженням і присвячена дана стаття.

Результати дослідження

У кожному регіоні держави перетворення мають специфічні особливості відповідно до місцевих природних та соціально-економічних умов. Через особливості розвитку кожного регіону, зумовлені природно-кліматичними чинниками, традиціями виробництва і споживання продукції, масштаби і характер інтеграції галузей і виробництв, розміри підприємств, ступінь інтенсивності та виробничий напрямок господарств мають свою специфіку. Нарощування виробництва в господарствах різних форм власності можливе тільки за умови зміцнення матеріально-технічної бази підприємств, створення розгалуженої системи сервісу, розвитку бізнесу, оптимального поєднання галузей і виробництв, орієнтованих на місцеві ресурси, їх комплексування, комбінування, кооперування з важливими чинниками вискоєфективного функціонування економіки Закарпатської області. Необхідно враховувати регіональну товарну спеціалізацію, наявність об'єктів ринкової інфраструктури, транспортних магістралей, інженерних комунікацій, ємність внутрішнього продовольчого ринку, необхідність та можливість міжрегіональної кооперації

Сучасний етап розвитку ринкових відносин пов'язаний з ефективним управлінням інноваційними процесами, що забезпечується пошуком нового забезпечення екологічності сучасного виробництва і передбачають розвиток „сільського зеленого туризму”, вирощування екологічно чистої продукції. В сучасних умовах господарювання для задоволення потреб людей, що проживають в умовах урбанізованого середовища значну роль відіграє “сільський зелений туризм”, який можна віднести до одного з видів підсобного господарювання. Ми розцінюємо цей напрямок як виключно важливий для Закарпатської області, так як 95 % населених пунктів краю – це сільські поселення, в яких проживає 70 % населення області (в Україні – 32 %).

На сьогодні важливим є дослідження екотуризму. Екотуризм - це вид туризму, заснований на туристичному попиті, пов'язаний із туристичними потребами у пізнанні природи і внесені внеску у збереження екосистем при врахуванні інтересів місцевого населення.

Структура маркетингового дослідження туристичного попиту наступна:

- сегментування споживачів, майбутніх туристичних послуг;

- характеристика сегменту, що включає його опис (міжгрупова гетерогенність, гомогенність, вимірність, ємність, доступність до турфірми, можливість освоєння та ін.);
- сегментування по геодемографічним ознакам (естетична привабливість, унікальність, екзотичність і т.д.) до споживачів природних об'єктів туристичного показу, транспортна доступність у відповідності з теорією дистанційного лімітування, стереотип поведінки туристів із різних регіонів, половікові характеристики, місце проживання і склад сім'ї і т.д.;
- сегментування по соціально-економічним ознакам: рівень доходів; соціальний статус; професія; рівень освіти; представництво в різних організаціях і т.д.;
- сегментування по психологічно-поведінкових ознаках: характер рекреаційних потреб; стиль відпочинку; інтенсивність споживання послуг і турів і т.д.;
- маркетинговий профіль еко туриста із вивчаємого сегменту;
- заключення, що вміщує висновки по складовим туристичного обслуговування (якість послуг, вартість, місце надання послуг, розмір груп, характер екскурсійного обслуговування і т.д.), планування туру (строки та етапи розробки, постачальники туристичних послуг і т.д.), організації рекламної кампанії (список розповсюдження ЗМІ, що охоплюють сегмент; частота і час рекламних контактів, схема рекламної презентації і т.д.) [4, 80].

Накопичений досвід зарубіжних наукових досліджень дозволяє виділити декілька характеристик екологічного туризму:

- подорож до природоохоронного об'єкта та знайомство (національний парк, заповідник, заказник тощо), розташований поза населеними пунктами, і паралельне ознайомлення із соціально-культурними об'єктами, які мають рекреаційну привабливість;
- мінімізація впливу на навколишнє середовище за рахунок регуляції кількості туристів та її поведінки, практична відмова від моторизованих засобів пересування (особливо в межах природоохоронного об'єкта);
- поширення екологічної інформації як серед туристів, так і серед місцевого населення за допомогою кваліфікованих гідів;
- повага до місцевої культури та знайомство з нею;
- підтримка прав людини і демократичних рухів

Одним із механізмів реалізації якісно нових умов господарювання є „кластерна” модель об’єднання підприємства і розвитку промислових секторів у межах певного регіону. Кластер є однією із привабливих форм організації продуктивних сил суспільства, особливо в умовах становлення ринкових механізмів господарювання, оскільки об’єднує на добровільних і взаємовигідних засадах суб’єктів економічної діяльності [2, 25].

Екотуристичні кластери доцільно створювати на території Закарпатської області.

Це пояснюється такими причинами:

- область розташування на заході нашої держави, що має унікальне економіко-географічне положення (80% території краю займають гори, і лише 20% – Закарпатська низовина, яка є частиною Середньодунайської низовини). Таке положення впливає на формування природьо-ресурсного потенціалу області, її господарську спеціалізацію і сучасне місце в зв’язках з європейськими державами;
- область володіє унікальними рекреаційними природними, соціокультурним, історичним потенціалом, має відносно розгалужену туристичну і транспортну інфраструктуру, володіє багатьма порівняльними перевагами, які роблять цей регіон особливо привабливим для здійснення підприємницької діяльності, що дозволяє надавати рекреаційні послуги мешканцям столичного регіону і громадянам сусідніх держав;
- Закарпатська область має високорозвинуту диверсифіковану харчову, меблеву; легку промисловість, відповідну навчально-методичну базу, що здатні забезпечити сучасні стандарти рекреаційного обслуговування;
- Закарпатська область відзначається особливими географічними, природно-ландшафтними і кліматичними факторами, унікальними джерелами мінеральних вод, пам’ятками історії, займає значне місце в системі курортно-рекреаційної індустрії. Завдяки цьому, Закарпаття може розглядатися як край міжнародного туризму, в якому багатство ландшафтів із потужними рекреаційними ресурсами поєднується з безпосереднім виходом до країн Європи.;
- у межах Закарпатської області знаходиться ряд природоохоронних об’єктів із високим ступенем атрактивності, що дозволяє прокладати різноманітні за тематикою еколого-туристичні маршрути.

Ідея створення екотуристичних кластерів на території Закарпатської області передбачає організацію комбінованих еколого-історичних турів та впровадження індивідуального підходу до задоволення запитів споживачів екотуристичних послуг.

Закарпатська область може стати регіоном розвитку сільського або „зеленого туризму”. На думку І. Смаля, такий відпочинок можна назвати втечею від великого міста з його складною екологічною ситуацією, гіподинамією, емоціональною напругою, що виливається у стреси та поверненням до землі, де знаходиться коріння української нації [3, 46].

Саме „сільський зелений” туризм базується на використанні як існуючого, так і спеціально створеного сільського житлового фонду і природних або природно-антропогенних рекреаційних угідь. Наявність значної кількості незадіяного житла у селах, викликаного катастрофічною демографічною ситуацією у сільській місцевості області і масовим відсотком населення, а також близькість до високо урбанізованого столичного району можна вважати стимулюючим чинниками розвитку цього виду туристичної діяльності.

Загальновідомо, що сільський туризм пропонує не лише відпочинок. За власним бажанням споживач цих послуг, навіть не маючи відповідних навичок, може взяти участь у сільськогосподарських роботах: доглядати за худобою, допомагати збирати урожай тощо. Така форма організацій туру дозволить потенційному споживачеві частково, а то й повністю відшкодувати затрати на його придбання.

Сільський зелений туризм у більшості країн розглядається як невід’ємна складова частина комплексного соціально-економічного розвитку села та як один із засобів вирішення багатьох сільських проблем. Але, щоб сільський зелений туризм на Закарпатті стабільно розвивався, необхідно формувати його господарський механізм: організаційні, економічні та правові аспекти діяльності. Найбільше уваги потрібно приділяти організації скоординованих стосунків між учасниками (суб'єктами) зеленого туризму; що потребують вирішення питання оподаткування, тарифів на житло і послуги, системи маркетингу, гарантій щодо прийому обслуговування гостей, певних стандартів обслуговування і тому подібне; законодавчому та правовому оформленню та підтримці сільського зеленого туризму на рівні держави.

Основними проблемами забезпечення відповідних умов для розвитку в селах “сільського зеленого” туризму є:

- низький рівень якості та комфорту, які необхідні для задоволення потреб як вітчизняних, так і іноземних туристів;

- погане сполучення (дороги в сільській місцевості знаходяться у надзвичайно занедбаному стані);
- низький рівень надання послуг;
- нестача цілісних туристичних пропозицій, що містять продукти, орієнтовані на новий тип туриста, хоча усі складові для таких пропозицій існують, їх об'єднання не відповідає існуючим вимогам, а туристичні агентства пропонують ті ж тури, що й десятки років тому;
- низький рівень маркетингу, недостатнє методичне забезпечення та відсутність цілеспрямованої діяльності;
- існує сильна конкуренція з боку сусідніх країн, які пропонують кращу інфраструктуру та сполучення, менш суворі візові вимоги та більш прогресивну систему оподаткування, яка сприяє розвитку туризму.

З іншого боку, регіон може покладатись на наступні позитивні аспекти:

- вражаюча недоторкана природа;
- прекрасне міста з історичною спадщиною;
- широкий спектр культур із багатою релігійною, традиційною і мовною спадщиною;
- розмаїття у ментальності та національній кухні;
- значна кількість прекрасних сіл зі зразками місцевої архітектури;
- географічна близькість до потенційно важливих ринків Центральної Європи.

Власники осель сільського зеленого туризму повинні оберігати свій туристичний продукт через збереження невідновлюваних природних ресурсів. Вони повинні посилити свою діяльність, орієнтуючись на клієнтів, зацікавлених у екологічному та соціальному туризмі. Вони повинні працювати з галузевими структурами для забезпечення обізнаності з реаліями сучасності та створення середовища з більш високим рівнем стандартів, а також використовувати зв'язки з місцевим населенням для кращого інформаційного забезпечення. Власники осель сільського та зеленого туризму повинні забезпечувати своїм клієнтам можливість ознайомлення з місцевою культурою - попит на це є.

Серед потенційних можливостей можна назвати народні промисли, традиційні страви, розваги, тури у супроводі гіда, сільські тури, надання інформації про місцевість та інші види туристичного продукту, які пов'язані з традиційним місцевим укладом. Села або групи будинків повинні поєднати свої ресурси та розглянути можливість

спільної роботи в групі з метою розширення ринку. Проведення регіональних зборів представників усіх секторів, зацікавлених у розвитку сільського зеленого туризму, покращить розуміння та підвищить впевненість у власних силах.

На даному етапі розвитку сільського зеленого туризму більше уваги необхідно все ж приділяти вітчизняним туристам, які є цільовою категорією туристів на найближче майбутнє. Тому основну увагу потрібно зосереджувати на внутрішньому українському ринку, не забуваючи про зовнішні ринки та різноманітні доступні нам сегменти ринку. Для кожного сегменту ринку необхідно розробляти окремі туристичні продукти. Наприклад, молодше покоління вимагає нових туристичних продуктів, орієнтованих на нього; вітчизняні туристи та представники діаспори можуть утворити ринок для розвитку пансіонів за умови покращання інфраструктури та системи оподаткування тощо.

Важливе місце в системі державного регулювання розвитку «сільського зеленого туризму» належить регіональному плануванню, одним із форм якого є індикативне планування. Індикативне планування не стримує ініціативу приватного бізнесу, допомагає визначити напрямок його розвитку, інформує зацікавлені сторони про потенційний попит, стан ринку робочої сили тощо. Індикативне планування передбачає: підготовку планів-прогнозів, де визначені головні орієнтири, масштаби, пропорції і кінцеві цілі розвитку «сільського зеленого туризму»; формування рішень, що впливають на структуру розподілу інвестицій та інших контрольованих державою (регіоном) ресурсів; розміщення державних і регіональних замовлень; врегулювання соціальних проблем. Індикативний план є підставою для прийняття відповідних рішень, що надалі реалізуються відповідно до чинного законодавства.

Як рекомендований підхід нами пропонується застосування діагностичного аналізу ефективності використання інвестиційного потенціалу господарств «сільського зеленого туризму». В даному питанні пропонується комплексний ситуаційний підхід, який зводиться до того, що базуватися такий аналіз повинен на основі результатів:

- а) процесу формування інвестиційного потенціалу;
- б) напрямків використання даного потенціалу.

Переваги застосування діагностичного аналізу для дослідження ефективності використання інвестиційного потенціалу, на нашу думку, полягають в тому, що:

- по-перше, даний аналіз універсальний, тому що сфера його застосування достатньо широка;

- по-друге, його основою є концентрація всієї економічної інформації для прийняття управлінських рішень;
- по-третє, даний аналіз дозволяє визначити причини можливих кризових ситуацій, банкрутства підприємства;
- по-четверте, дозволяє проводити розрахунок пріоритетності з вибором найбільш ефективних варіантів інвестиційних заходів;
- по-п'яте, дозволяє здійснювати комплексний факторний аналіз по визначенню їх впливу на інвестиційний процес.

Головна перевага даного виду аналізу полягає в тому, що з його допомогою надається можливість звести будь-яку кількість різних показників ефективності в один інтегральний, тобто є можливість провести комплексну оцінку ефективності використання інвестиційного потенціалу господарств як в минулому, так і спрогнозувати її величину на найближчу подальшу перспективу.

Перехід економіки до ринкових відносин неминує обумовлює необхідність формування адекватних їм форм господарювання. Особливе місце у створюваній оновленій економічній структурі повинно зайняти підприємництво у сфері послуг. Сьогодні підприємництво та бізнес у секторі послуг формуються у складних специфічних умовах. Поглиблення економічної кризи, скорочення обсягів виробництва та зниження рівня життя більшості населення призвели до глибинних змін у виробництві та споживанні послуг. Ринок поки що не в змозі забезпечити ефективну організацію сфери послуг у нашому регіоні, тому прогнозування, планування та програмування її розвитку в контексті сприяння та підтримки підприємництва є основою правильного підходу до аналізу сучасного стану цієї сфери економічної діяльності та окреслення напрямків її подальшого розвитку.

Реалізація системи цих заходів обумовлює необхідність та нагальну потребу у створенні дієвої регіональної програми розвитку регіону та підтримки підприємництва у сфері послуг («сільського зеленого туризму») місцевих підприємств. Розробка механізму регулювання розвитку підприємництва у сфері послуг, яка базуватиметься на програмному підході, дозволить комплексно підійти до врахування вимог ринку, особливостей функціонування галузей сфери послуг, потреб і ресурсних можливостей територій, інтересів суб'єктів малого та середнього бізнесу; забезпечити цільову мобілізацію фізичних, людських і організаційних ресурсів; виробити систему дієвих заходів по регулюванню і підтримці підприємництва у секторі послуг регіону.

Глобальною метою КПРПСП є створення сприятливого середовища для становлення і розвитку підприємництва у сфері послуг регіону, яка покликана найбільш повно забезпечити гармонійний розвиток та потреби населення, виробництва та суспільства в цілому у послугах.

Для досягнення поставлених цілей необхідним є вирішення комплексу складних завдань:

1. формування сприятливих умов для підприємницької діяльності у секторі послуг, створення економічного та правового середовища, яке б забезпечувало стимулювання ділової активності населення (закріплення, правових гарантій, які забезпечують свободу, захист та підтримку приватного бізнесу та недержавних форм підприємництва; врахування думки підприємницьких кіл при підготовці та прийнятті законодавчих актів та постанов; формування ринкової інфраструктури, яка забезпечуватиме підприємницьку діяльність).

2. створення реальних можливостей кожному підприємству для початку самостійної підприємницької діяльності у сфері послуг, доступу до виробничих, матеріально-технічних та фінансових ресурсів (спрощення порядку реєстрації підприємств сфери послуг; подальший розвиток комерційної системи інформаційного забезпечення підприємницької діяльності).

3. кадрового забезпечення розвитку підприємницької діяльності у сфері послуг (формування мережі бізнес-шкіл, учбово-ділових центрів на їх базі; створення та організація діяльності Ради по соціальній адаптації та підготовці кадрів для сфери послуг; організація вивчення та використання досвіду діяльності існуючих структур підтримки підприємництва у інших регіонах; розробка плану заходів по наданню державної підтримки молодіжного підприємництва у сфері послуг).

4. здійснення заходів в галузі інвестиційної політики, направлених на підтримку підприємництва у сфері послуг регіону (раціональний перерозподіл інвестиційних ресурсів регіону, враховуючи пріоритетність розвитку сектора послуг; відтворення та розвиток сфери колективного підприємництва та взаємодопомоги: виробничих, позичково-ощадних, ощадно-збутових та ін. товариств),

5. здійснення заходів у сфері фінансової та податкової політики, направлених на підтримку підприємництва у секторі послуг (розробка порядку фінансування підприємництва у сфері послуг на основі розширення можливостей залучення на ці цілі бюджетних коштів, кредитів банків, ресурсів підприємств інших галузей; використання пільгових займів, контрактів на розробку необхідних видів послуг;

створення умов для пільгового кредитування та страхування підприємницької діяльності, включаючи зниження ставки на прибуток, який отриманий від кредитування та страхування підприємств сфери послуг банками, фондами підтримки підприємництва, страховими компаніями; розробка системи пільг по оподаткуванню підприємств сектора послуг, які стимулюють нарощення об'ємів послуг та створюють нові робочі місця).

6. здійснення комплексу заходів в галузі інноваційної політики, направлених на підтримку та розвиток малого, та середнього бізнесу у сфері послуг (створення регіонального венчурного фонду, з якого надаватимуться пільгові кредити, гранти та субсидії малим підприємствам чи організаторам інкубаторних програм; формування та фінансування інноваційних програм; упровадження нової техніки та технологій, розробка та виробництво нових видів послуг, упровадження нових методів організації виробництва; розвиток лізингу нових закордонних технологій в області надання послуг).

7. вирішення конкретних галузевих проблем насичення ринку послугами та задоволення потреби населення у послугах.

Висновки

Підсумовуючи наше дослідження можна зробити узагальнюючий висновок, що сільський туризм перспективна і соціально-необхідна галузь економіки, яка потребує підтримки держави на всіх рівнях, активної участі учбових закладів, співробітництва з вітчизняними та закордонними підприємствами туристичного бізнесу.

На сьогоднішній день туризм стає дійовим засобом формування ринкового механізму господарювання, джерелом надходження значних коштів до державного бюджету, однією з форм раціонального використання вільного часу, проведення змістовного дозвілля, вивчення історії рідного краю, залучення широких верств населення до пізнання історико-культурної спадщини.

Наукова новизна має перспективу подальшого вдосконалення, яка заключається в маркетинговому дослідженні туристичного попиту, рекомендацій щодо створення екотуристичного кластеру на території Закарпаття, що свою чергу буде сприяти розвитку туристичної індустрії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Войнаренко М.П., Раденька Л.П., Філінюк В.Р. Проблеми реформування економіки України. - К.: Логос, 1999.- 259с.

2. Нові виробничі системи і прискорений розвиток регіонів // Матеріали Міжнародного економічного форуму м. Київ, 16 листопада 2001р.- 163 с.
3. Смаль І.В, Смаль В.В. Екологічний туризм – перспективний напрямок розвитку рекреаційного господарства українського Полісся // Сучасні екологічні проблеми Українського Полісся та суміжних територій (до 15-річчя аварії на ЧАЕС). – Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. - Ніжин, 2001.- С.107-108.
4. Ткаченко Л.В. Маркетинг послуг. - Київ: Центр навчальної літератури, 2003.- 192с.
5. Чемерис А. Теоретичні основи ефективності державного управління // Вісник УАДУ.2000./4.

УДК 336.717

ПАСИВНІ ОПЕРАЦІЇ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ ЯК ОДИН З АСПЕКТІВ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Н. Ю. КЛЕПА

Мукачівський технологічний інститут

Для ефективної роботи кожен комерційний банк повинен мати у своєму розпорядженні певну кількість мобілізованих коштів. Залучення грошових ресурсів комерційними банками відбувається шляхом проведення пасивних операцій. У статті розкриваються існуючі підходи до визначення таких понять, як пасивні операції комерційних банків, досліджуються особливості формування пасивів комерційних банків у ринкових умовах господарювання.

Економічний розвиток нашої держави багато в чому залежить від ефективності функціонування банківської системи. Комерційні банки, відіграючи роль фінансових посередників у переміщенні грошових ресурсів, мають можливість впливати як на грошово-кредитний ринок, так і на економіку країни в цілому. Основна мета банківського посередництва полягає в акумуляції надлишкових коштів у одних суб'єктів ринку і їх спрямування у ті сектори економіки, де спостерігається дефіцит ресурсів.

Звичайно, банківська діяльність здійснюється у межах тих коштів, які були мобілізовані цією кредитною установою. У даному аспекті надзвичайно актуальним є з'ясування джерел мобілізації грошових коштів з метою визначення пріоритетів у формуванні пасивів банківської установи.

Об'єкти та методи дослідження

У розпорядженні кожного комерційного банку перебуває певна кількість грошових засобів, які у процесі діяльності банків трансформуються і перетворюються у позичковий капітал, котрий на умовах платності, строковості, забезпеченості,